

Piippujen Ympärillä

VARKAUS-SEURA RY • www.varkaus-seura.fi

Kuva: Ari Kankkunen

Tammikuussa ajatukset kohti kesää

Tammikuussa on rauhallista mieltä tulevaa kesää ja pohtia vaikkapa sitä, miten kotiseudulla selvittää taloudellisesti, tai miten hyvää oloa voitaisiin asukkaille lisätä.

Valtakunnan uutiset kertovat, minkä verran työpaikkoja maastamme poistuu, miten valtio tukee työpaikkojen säilyvyyttä ja mitkä kunnat nostavat veroäyriä hintaa. Ei pelkäästään veroja korottamalla hyvinvointia pidetä yllä. Työ ja työpaikat ovat avainasemassa, kun hyvinvointia lisätään, ja pienennetään tuloeroja. Työllistyminen on nuorille hyvin tärkeää sekä nyt että tulevaisuudenkin kannalta. Kaupungilla lienee organisaatioita, joiden toimenkuvaan kuuluu työpaikkojen hankkiminen ja yleensä työllistäminen. Maamme menetti telakkateollisuuden työpaikkoja ulkomaille, kun ei pystytty kilpailemaan kansainvälisesti. Olisiko nyt kotiseudulla kilpailtava vaikkapa pienimuotoisista työpaikoista ulkomaalaisia kilpailijoita vastaan?

Meillä puhtaassa luonnossa, metsissä, kasvavat sienet ja marjat. Tosiasia on kuitenkin se, että niiden kaupallinen poiminta on siirtynyt täydellisesti mm. vietnamilaisten ja

thaimaalaisten tehtäväksi. Tästä ei tarvinne syyttää maan hallitusta.

Nyt talvella olisi aihetta mieltä, miten luonnon antimet poimitaan talteen ja myyntiin omana kotiseudun työnä. Tästä työstä tulisi kerääjälle taloudellisen tulo lisäksi luonnon tuntemusta ja kunnan kohotusta. Tämä toimenpide olisi myös viesti tulevaisuuteen, kun kilpailemme työstä ulkomaalaisten kanssa. Nämä työpaikat eivät vaadi verorahoja. Tällainen työ sopisi erinomaisesti sekä nuorille että hieman varttuneemmillekin.

Olisi kenties toimittava niin, että jokin taho ottaisi asian hoitoonsa. Se tutustuttaisi kerääjät metsään ja kerättäviin tuotteisiin. Se järjestäisi tarvittaessa kuljetuksen sekä organisoisi alueellisesti tuotteiden oston ja edelleen markkinoinnin. Näinhän jo monille ulkomaalaisille poimijoille on järjestetty. Löytyisiköhän meiltä rohkeita ja työtä pelkäämättömiä työllisyyden tukijoita?

Hyvää alkanutta vuotta 2013!
P.S. Seuraava Piippujen Ympärillä sivu ilmestyy 27.2.

Raimo Sikanen
Varkaus-seura ry:n puheenjohtaja

Pienen sotalapsen onnellinen tarina

Vuonna 1944 matkustivat Porvoosta 3-vuotias Asta ja hänen 7-vuotias veljensä Kaj junalla Helsinkiin ja sieltä Haaparannan kautta Ruotsiin. Elna-täti hyvästeli veljenlapsensa. Lotat ottivat vastaan sisaruksat satojen muiden evakkoon lähtevän lapsen kanssa. Kotiin Porvooseen jäivät äiti, juuri rintamalta kotiin palanut haavoittunut isä ja kaksi vanhempaa veljeä.

Matkasta Asta-tyttö ei muista paljon. Kaj-veli oli turvana, ja rakas nukke. Juna puksutti Tukholmaan. Edessä oli vielä laivamatka Gotlannin Visbyhyn ja sieltä linja-autolla Burgsvikin kylään. Kaj oli vanhemmilleen luvannut pitää huolta sisarestaan ja oli onnellinen, kun he saivat kodit naapuritaloista. Kajn perheessä oli kaksi vanhempaa tyttöä, joita kutsuttiin Kajin 'isosiskoiksi'. Astan perheessä oli Jan-poika. Hän oli vain päivän vanhempi Astaa, ja hänestä tuli 'isovelji' Astalle. Perheidensä

Kylässä Norrlandissa, Asta kuvassa keskellä.

Leikkihäät Burgsvikissä.

vanhempia kutsuivat Asta ja Kaj äideiksi ja isiksi.

Lapset sopeutuivat uusiin perheisiinsä. Astan ja Kajin äidinkieli oli ruotsi, ja elämä oli kuin kotona Porvoossa. Sunnuntaisin kokoon tuivat kylän lapset Astan kotiin, pappilaan, 'till Söndagsskolan', pyhäkouluun. Astan perheen Kjellisä oli seurakunnan pappi. Luciajuhlat ja joulu vietettiin samoin kuin kotona tuttuine lauluineen ja leikkeineen. Kesällä pappilan perhe teki matkan mantereelle Norrlantiin Aina-äidin kotiseudulle. Kotikylän, Burgsvikin, hiekkarannalla oli kalkkikivimuodostelma "Hobergs-gubbarna". Rannalla oli hauska leikkiä ja uida 'ukkojen' ympärillä. Eräänä sunnuntaina pappilassa lapset päättivät leikkiä Astan ja Janin häitä puutarhassa. Morsiamella oli valkoinen puku, huntu ja kruunu päässä. Sulhasella oli musta solmio ja silinterihattu kädessä. Morsiamen

Kaj-veli toimi vihkipappina ja hänen 'isosiskonsa' Margit oli morsiusneitona. Nämä olivat Astan, pienen tytön, tärkeimpiä muistoja hänen evakkomatkastaan.

Suomen solmittua naapurimaan kanssa rauhan alkoi sisarusten kotimatka Haaparannan kautta Helsinkiin. Siellä Elna-täti oli tulijoita vastassa. Hän otti onnelliset lapset hoiviinsa ja vei heidät kotiin, pomeilla hävitettyyn Porvooseen, vanhempiensa luokse.

Sisaruksille ei jäänyt evakkovuodesta traumoja, niin kuin monelle suomenkieliselle lapselle oli siirtolaisajoista Ruotsiin jäänyt.

'Pikkusiskolle' on noista vuosista lähtien tullut joulukirje Ruotsista 'isoveljeltä'. Niin tapahtui tänäkin jouluna ja 'pikkusisko' lähetti myös 'isoveljelle' ajoissa kirjeen toivottaen Onnellista Joulua.

Asta Olli

KISSA

Voimmekohan koskaan täysin ymmärtää tään hienostuneen kotimaisen selunelämää? Tuumaileehan niitä, näitä "saispa maiskuttaa silakanpäitä". Ylpeä toki on hännästänsä ja kietoo siihen emäntänsä. Laiskaksi moni kissaansa luulee ainakin niin puhuttavan kuulee. Mutta tiedoksi tässä nyt kaikille, nelijalkaisten ystäville ja vihaajille: Koska vaikka loikois päivän ummelleen se työkseen kebrää villoja sydämeen!

Kuva: Saara Juutinen

Iris Salmela

Kalenterin kertomaa

Suomenkielinen vanhin kalenteri on Mikael Agricolan teoksessa Rukouskirja Bibliasta v. 1544. Se on 81-sivuinen kalenteriosa. Ensimmäinen almanakka Suomessa painettiin v. 1705. Kalenteri ja almanakka nimityksiä käytetään nykyisin samassa merkityksessä. Aikoinaan niillä oli kummallakin oma tehtävänsä.

Tarkastelen kalenterijulkaisua, jonka kannessa lukee Kansanvalistusseuran Kalenteri 1943, 63. vuosikerta. Se on pehmeäkantinen, ruskeahkolle paperille painettu. Siinä on myös lukuisia piirroksia ja valokuvia. Kalenteriosa, kalendaario, 32 sivua, on painettu Welin & Göösin kirjapainossa, ilmoitukset, siis mainokset, 26 sivua ja tekstiosa 194 sivua, on painettu Otavan kirjapainossa. Perinteisen almanakan, jossa osana on myös kalendaario, toimittamisen erikoisoikeus on edelleen Helsingin yliopistolla. On todettu, että kalenteri oli vielä viime vuosisadan puolivälissä monen kodin yleisin tietokirja, josta löytyi ohjeita ja mm. arkiseen elämään, ja jossa oli aina myös tärkeä kalenteriosa.

Kalendaariossa vuosi on jaettu

kuukausiin, viikkoihin ja numeroituihin päiviin. Jokaisella kuukaudella on oma aukeamansa, jota koristaa kuukaudelle tyypillinen piirroskuva. Päivät ovat allekkain. Jokainen pyhäpäivä on nimetty kirkollisen merkityksen mukaan. Huomasin, että esim. Juhannusta ei mainita lainkaan, vaan se on Johannes Kastajan päivä. Merkkipäivien luettelossa se mainitaan Lipun päiväksi. Nimipäiviä on niukalti, jokaisena päivänä yksi, korkeintaan kaksi ja joinakin juhlapäivinä ei lainkaan. Nimen jälkeen rivillä oli kuun tai auringon merkki sekä auringon nousu- ja laskuajat ja kuun vaiheet. Viikon päätteeksi oli mekitty tulevan sunnuntain raamatun tekstit. Kuukausiaukeamalla on myös lista Muisto- (tarkoittaa myös muistamis-) ja merkkipäivistä, valtakunnallisten järjestöjen Vuosikokouksista sekä luettelo kerran vuodessa pidettävistä Markkina- ja toripäivistä. Varkaudessa pidettiin 24.3.hevospäivä ja 24.11. eläinmarkkinat. Vielä löytyi tilaa omille muistiinpanoille.

Kalenteriosan alussa on selvityksiä auringon- ja kuunpimennyksistä sekä

kreikkalaiskatolisten juhlien luettelo. Kalenteriosan lopussa on luettelo toripäivistä ja eläinmarkkinoista, joita pidetään useammin vuodessa. Täällä mainitaan, että k.o. tilaisuus Varkauden kauppalaassa pidetään kesäkuusta elokuuhun joka keskiviikko ja lauantai. Lisäksi on lista Suomen

vanhoista mitoista, tietoja postista, lennättimestä, puhelimesta sekä rautateistä käyttöhinnoista.

Laajassa tekstiosassa on runsaasti tietoa monilta aloilta. On sotata-pahumiin liittyviä kirjoituksia, sillä elettiinhan sota-aikaa. Teksteissä käsitellään myös maantietoa, biologiaa, kodinhoitoa ja luodaan Silmäys kuluneen vuoden vaiheisiin. Kirjoitukset terveyden- ja sairaanhoidosta sekä verotuksesta ja veronkorotuksista tuntuvat kuin lukisi tämän päivän sanomalehtiä. Mielenkiintoisin artikkeli minulle oli A.O. Winterin kirjoitus Puun sokeroitumisesta. Asiatekstejä on kaikkiaan 17. Kirjassa on vielä 5 runoa ja 11 muistikirjoitusta poisnukkuneista.

Tutustuminen 70-vuotiaaseen kalenteriin oli antoisa lukukokemus. Paljon samoista asioista tietoa löytyy meidänkin kalentereistamme, joissa on tietysti mukana kalendaario. Tiedot ovat vain omaan aikaamme päivitettyjä.

Sirpa Ollikainen

SAVO-KALA
Satakunnankatu 10
VARKAUS
Puh. 050 349 0756,
050 563 3615
www.savokala.fi

Ravintola Tyyskänhovi
Wredenkatu 4, Varkaus. P.040 717 8491
www.tyyskanhovi.com

Warkop
Saunanäyttely
Nikkarintie 1
78870 Varkaus
p. 0400 855 801